

Memo

onderwerp Onderzoeken de Staat Nederweert

datum 23 september 2025

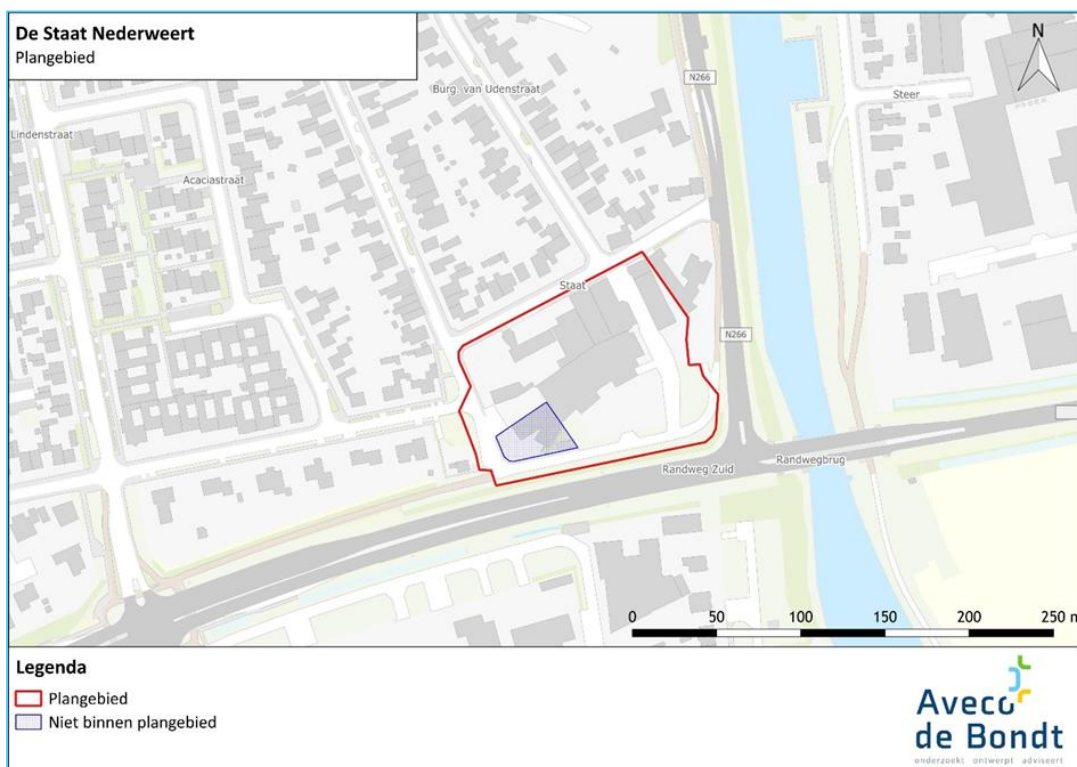
1 Inleiding

1.1 Achtergrond en doel

Van Wijnen Zuid B.V. gaat de locatie gelegen aan de Staat te Nederweert te ontwikkelen naar een woningbouwlocatie met 131 woningen. Ten behoeve van de haalbaarheid van de ontwikkeling is onderzoek gedaan naar het aspect externe veiligheid.

Locatie

Het plangebied is gelegen aan de zuidzijde van de kern Nederweert. Het plangebied wordt ten zuiden ingesloten door de N275 en ten oosten door de N266. Ten noorden en westen van het plangebied zijn woningen gelegen. Het plangebied is weergegeven in figuur 1 en heeft een totale oppervlakte van 13.133m². In de huidige situatie is het plangebied voornamelijk in gebruik als bedrijfslocatie. In onderstaande figuur is een luchtfoto van de huidige situatie weergegeven. De planlocatie staat kadastraal bekend als gemeente Nederweert, sectie A, nummers 2304, 2951, 4374, 4557, 4558, 5088, 5956, 6071 en 6072.

Figuur 1: Plangebied

De beoogde ontwikkeling is niet mogelijk binnen het vigerende omgevingsplan. Om de ontwikkeling mogelijk te maken moet een planologische procedure doorlopen worden. In het kader van de planologische procedure dient beoordeeld te worden of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. In dat kader is onderzoek uitgevoerd naar externe veiligheid. Het doel van deze QuickScan is het in kaart brengen van risicobronnen in en rondom het plangebied en te beoordelen of deze risicobronnen een belemmering vormen voor de voorgenomen ontwikkeling.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader ten aanzien van externe veiligheid toegelicht. In hoofdstuk 3 is de situatie ter plaatse van het plangebied beschreven en is de inventarisatie van de risicobronnen uitgewerkt. Tot slot zijn in hoofdstuk 4 de conclusies van het onderzoek opgenomen.

2 Wettelijk kader

Omgevingsveiligheid gaat over de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Sinds 1 januari 2024 is de regelgeving omtrent omgevingsveiligheid opgenomen in de Omgevingswet. Daarbij is de wetgeving op onderdelen ook vernieuwd. In dit hoofdstuk worden de voor dit initiatief belangrijkste aspecten uit het nu geldende wettelijk kader toegelicht.

Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet is de regelgeving met betrekking tot omgevingsveiligheid op onderdelen gewijzigd. Zo heeft de beoordeling en verantwoording van het groepsrisico een minder prominente plaats gekregen bij planvorming. In de plaats daarvan wordt er gewerkt met aandachtsgebieden en voorschriftengebieden voor brand, explosie en gifwolk rampscenario's.

Algemene bepalingen

Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) stelt in artikel 5.2: Om de gevolgen van ongevallen te beperken dient in ieder geval rekening te worden gehouden met:

- het voorkomen, beperken en bestrijden van die branden, rampen en crises;
- de mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen; en
- de geneeskundige hulpverlening aan personen.

Daarnaast gelden specifieke regels over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Deze regels zijn dus relevant bij planvorming van nieuwe ruimtelijke initiatieven.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR) is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof. In het Bkl zijn grenswaarden en standaardwaarden opgenomen voor het PR die gelden voor (zeer) (beperkt) kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties. Grenswaarden gelden voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en kwetsbare locaties (art. 5.7 lid 1 Bkl), deze moeten in acht worden genomen. Standaardwaarden gelden voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties, en daarmee moet rekening worden gehouden (art. 5.11 Bkl). Voor het plaatsgebonden risico gelden, afhankelijk van de activiteit, vastgestelde afstanden of te berekenen afstanden (bijlage VII Bkl).

Aandachtsgebieden en voorschriftengebieden

Risicovolle activiteiten hebben van rechtswege aandachtsgebieden (art. 5.12 Bkl). Aandachtsgebieden zijn gebieden rond activiteiten met gevaarlijke stoffen die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen (RIVM a, z.d.). Aandachtsgebieden zijn er voor brand, explosie en gifwolk. Afhankelijk van het type activiteit met gevaarlijke stoffen, zijn er voor het aandachtsgebied in de regelgeving vaste afstanden vastgesteld of zijn deze afstanden rekenkundig te bepalen (bijlage VII Bkl).

Binnen een aandachtsgebied kan sprake zijn van een voorschriftengebied voor brand en/of explosies. Een gemeente kan in het Omgevingsplan afzien van aanwijzing van een brand- of explosievoorschriftengebied of een kleiner brand- of explosievoorschriftengebied aanwijzen (art. 5.14 Bkl). Locaties binnen aandachtsgebieden waar zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten moeten altijd als voorschriftengebied aanwijzen worden. Als een

initiatief ligt in een voorschriftengebied, dan gelden voor nieuwbouw en vervangende nieuwbouw aanvullende bouweisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (art. 4.90 tot en met 4.96 Bbl).

Binnen een gifwolkaandachtsgebied is het niet mogelijk een voorschriftengebied aan te wijzen waar aanvullende bouweisen gelden. De te treffen bouwkundige maatregel tegen een gifwolk is het afsluitbaar maken van automatische ventilatie. Dit is al een standaard bouwkundige eis in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Groepsrisico

Artikel 5.15 van het Bkl stelt dat in een omgevingsplan voor beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties binnen een brandaandachtsgebied, een explosieaandachtsgebied en een gifwolkaandachtsgebied rekening wordt gehouden met de kans op het overlijden van een groep van tien of meer personen per jaar als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval veroorzaakt door een activiteit.

Een berekening van het groepsrisico is onder de Omgevingswet niet meer verplicht om het groepsrisico te bepalen. De vraag of van een groepsrisico sprake is, kan ook beantwoord worden met demografische gegevens of onderbouwde schattingen.

Dit artikel biedt de gemeenteraad eigen afwegingsruimte bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen een aandachtsgebied en kan dus aanleiding vormen voor het treffen van aanvullende maatregelen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- afstand houden tot de risicobron binnen het aandachtsgebied
- aanvullende risicocommunicatie
- beperken van personendichtheden in de omgeving van de risicobron
- vlucht- en schuilmogelijkheden
- omgevingsmaatregelen
- aanvullende bouwmaatregelen in een voorschriftengebied.

Beleid gemeente Nederweert

De gemeente Nederweert beschikt niet over specifiek beleid dat uitspraken doet over externe veiligheid.

3 Situatie plangebied

3.1 Beoogde situatie

Het project betreft de realisatie van een woningbouwlocatie in Nederweert. De geplande woningbouw omvat de realisatie van:

- 22 grondgebonden eengezinswoningen
- 7 stadswoningen;
- 67 koopappartementen;
- 35 huurwoningen.

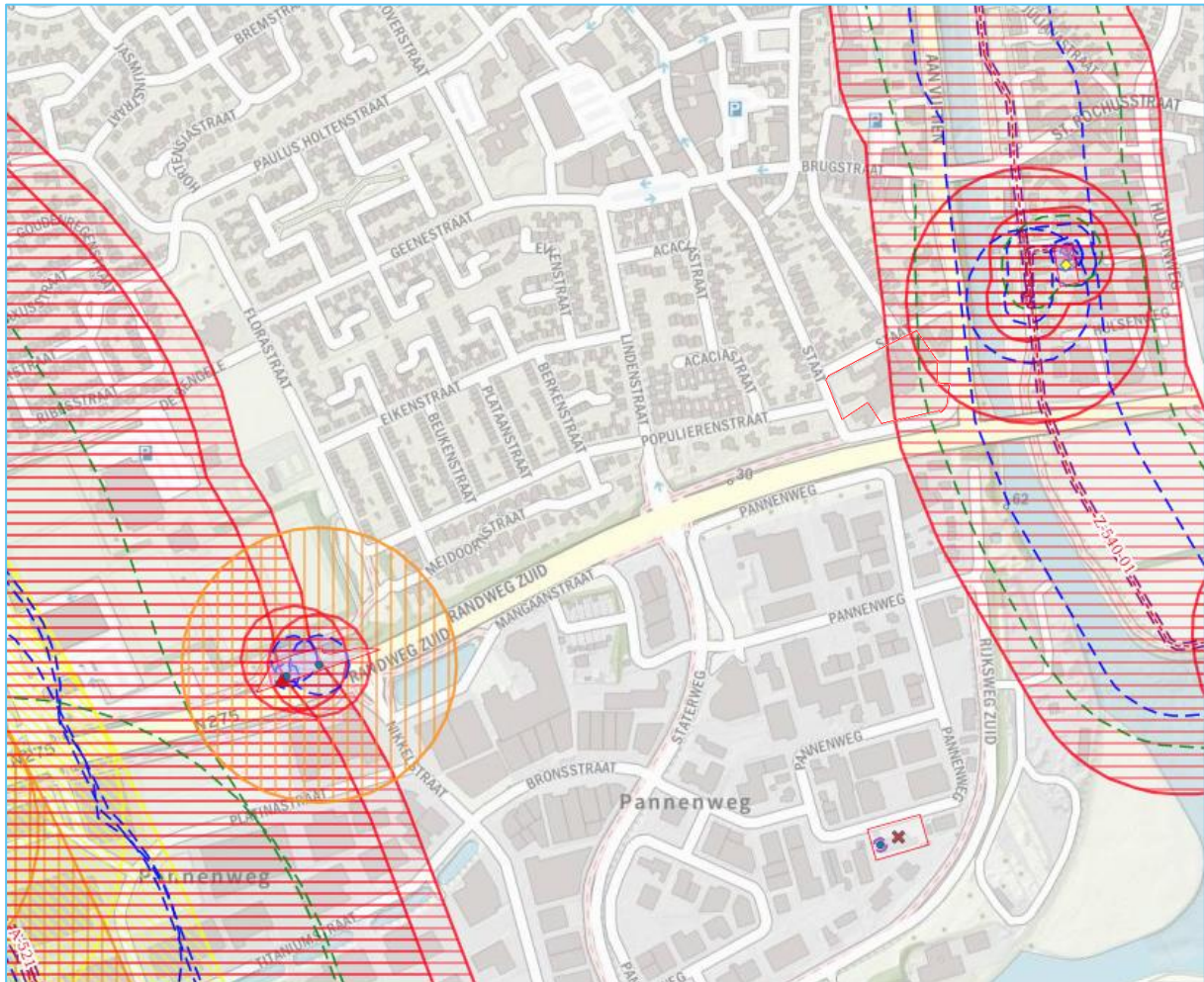
Het ontwerp is weergegeven in figuur 2. De gebouwen die binnen het plangebied worden gerealiseerd dienen als kwetsbare gebouwen te worden beschouwd op grond van bijlage VI van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Er is namelijk sprake van woonfuncties, die in deze categorie vallen.

Figuur 2: Vogelvlucht toekomstige woningbouw

3.2 Inventarisatie risicobronnen

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Nederweert. In de directe omgeving liggen voornamelijk woningen. Voor het bepalen van de aanwezigheid van risicobronnen in de nabijheid van het plangebied is het Register Externe Veiligheid (REV) geraadpleegd. In het REV zijn mogelijke risicosituaties opgenomen die kunnen leiden tot rampen en ongevallen en zijn per risicobron de risicoafstanden en aandachtsgebieden opgenomen. In de volgende figuur zijn de risicobronnen in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Figuur 3: Inventarisatie risicobronnen met aandachtsgebieden

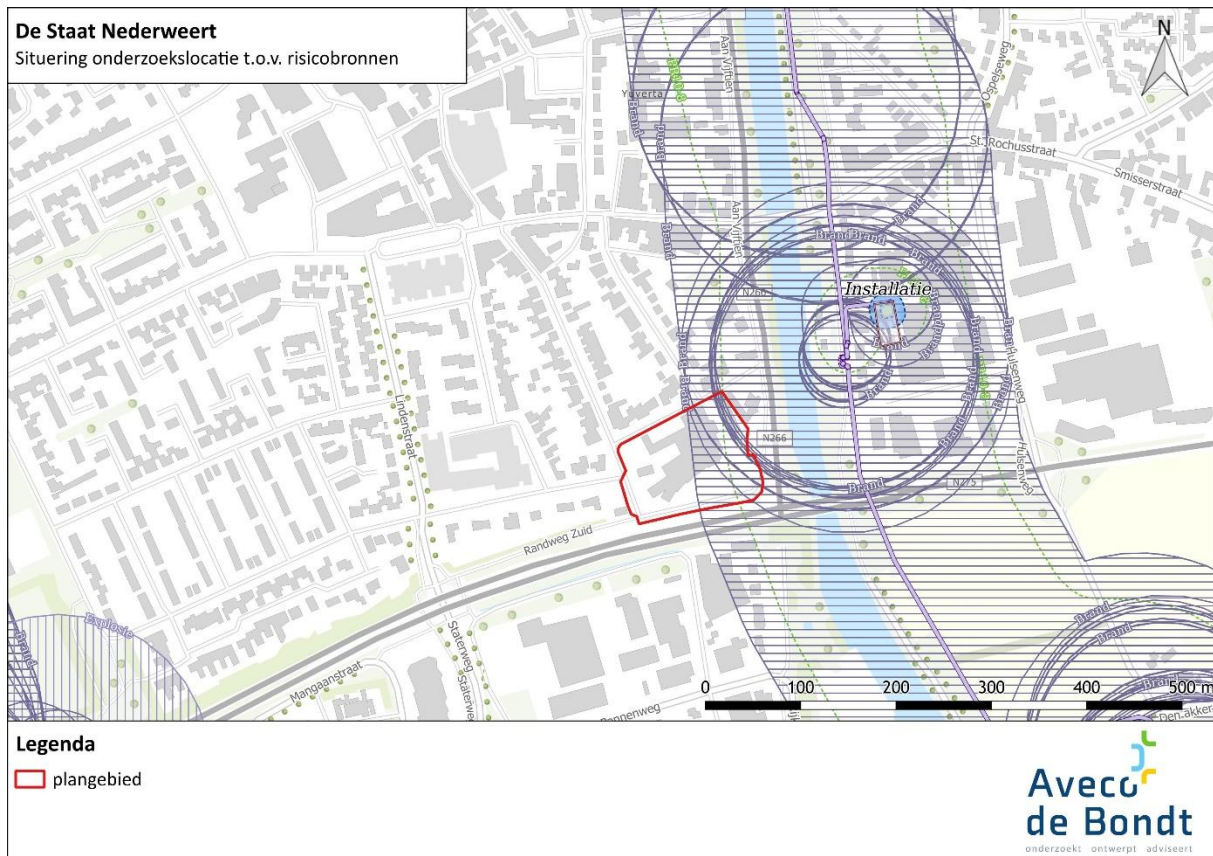
Uit het REV blijkt dat het plangebied nabij de A2 (afrit 39 en 40) ligt die in het Basisnet is aangewezen voor het transport van gevaarlijke stoffen. Ook ligt het plangebied nabij een gasontvangststation (Gasunie GOS, Z090) en een buisleiding (Hoge druk aardgasleiding Z-540-01). Ten oosten en westen van het plangebied bevinden zich daarnaast tankstations met LPG. De risico's van deze genoemde bronnen worden in de volgende paragrafen behandeld. In figuur 3 zijn de relevante risicoafstanden van de omliggende risico's in meer detail weergegeven. Andere risicobronnen liggen op meer dan voldoende afstand vanaf het plangebied en vormen dan ook geen belemmering voor de beoogde plannen.

3.3 Beoordeling

3.3.1 Aardgasleiding en gasontvangstation

In figuur 4 zijn de relevante aandachtsgebieden van de buisleiding en het gasontvangstation in meer detail weergegeven.

Figuur 4: Risicobronnen met aandachtsgebieden van het plangebied

Het gasontvangstation bevindt zich op een afstand van ca. 200 meter van het plangebied en vormt daardoor geen belemmering voor het initiatief.

Op een afstand van circa 135 meter ten oosten van het plangebied, aan de overzijde van de Zuid-Willemsvaart, ligt een hogedruk aardgasleiding. Op figuur 4 is te zien dat het plangebied hierdoor gedeeltelijk binnen het brandaandachtsgebied en de PR10⁻⁸ contour ligt:

- Het brandaandachtsgebied = 170 meter van de aardgasleiding
- PR10-8 = 135 meter van de aardgasleiding

Door de ligging binnen het brandaandachtsgebied zijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig om de veiligheid te waarborgen. Om de gevolgen van ongevallen te beperken (art. 5.2 Bkl) dient in ieder geval rekening te worden gehouden met:

- het voorkomen, beperken en bestrijden van die branden, rampen en crises;
- de mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen; en
- de geneeskundige hulpverlening aan personen.

Het kan hierbij nodig zijn om algemene maatregelen te treffen. Bij algemene maatregelen valt te denken aan:

- Afstand houden tot de risicobron binnen het aandachtsgebied;
- Aanvullende risicocommunicatie;
- Beperken van personendichtheden in de omgeving van de risicobron;
- Vlucht- en schuilmogelijkheden;
- Omgevingsmaatregelen;
- Aanvullende bouwmaatregelen in een voorschriftengebied.

In paragraaf 3.4 wordt hier nader op ingegaan. de gemeente Nederweert heeft binnen brand- en explosieaandachtsgebieden geen (bouw)voorschriftengebieden aangewezen. Dit betekent dat de aanvullende bouweisen uit de artikelen 4.90 tot en met 4.96 uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) niet van toepassing zijn op de woningbouwontwikkeling. Het is in dit specifieke geval niet noodzakelijk om een (bouw)voorschriftengebied aan te wijzen omdat we te maken hebben met personen die voldoende zelfredzaam zijn. Indien er graafwerkzaamheden bij of in de directe nabijheid van de hogedruk aardgastransportleiding ter hoogte van het plangebied plaatsvinden dienen de bewoners binnen het plangebied hun woningen en appartementen te verlaten. Hierdoor wordt het aantal mogelijke slachtoffers aanzienlijk beperkt als er bij de graafwerkzaamheden iets fout gaat waardoor de gasleiding beschadigd wordt.

3.3.2 Basisnetroute A2

In het geval van transportroutes kunnen zowel het brandaandachtsgebied (BAG) als het explosieaandachtsgebied (EAG) van toepassing zijn. Het BAG bedraagt 30 m aan weerszijden van een transportroute. Het EAG reikt tot 200 m aan weerszijden van een transportroute. Met het aanpassen van het Bkl is men voornemens langs Basisnetroutes een gifwolkaandachtsgebied (GAG) van 300 m aan te wijzen. Conform artikel 5.12 Bkl is de maximale afstand van een gifwolkaandachtsgebied 1.500 meter. Op figuur 3 is de basisnetroute t.o.v. het plangebied weergegeven.

Het plangebied ligt niet binnen een brand- of explosieaandachtsgebied van de basisnetroute A2. Het plangebied ligt wel binnen het gifwolkaandachtsgebied van de A2, wanneer wordt uitgegaan van een gifwolkaandachtsgebied van 1,5 km. De basisnetroute A2 ligt namelijk op circa 1,3 km van het plangebied, Binnen een gifwolkaandachtsgebied is het niet mogelijk een voorschriftengebied aan te wijzen waar aanvullende bouweisen gelden. In geval van een toxische wolk kunnen mensen potentieel komen te overlijden ten gevolge van de blootstelling aan de vrijgekomen toxische stof. Afhankelijk van de windrichting kan de toxische wolk al dan niet richting het besluitgebied bewegen. Of mensen daadwerkelijk komen te overlijden ten gevolge van blootstelling aan een toxische wolk is afhankelijk van de dosis van de toxische stof waaraan ze blootgesteld worden. Dit aandachtsgebied is echter nog niet opgenomen in het REV. De te treffen bouwkundige maatregel tegen een gifwolk is het afsluitbaar maken van automatische ventilatie. Dit is al een standaard bouwkundige eis in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

3.3.3 N275 en waterweg Zuid-Willemsvaart

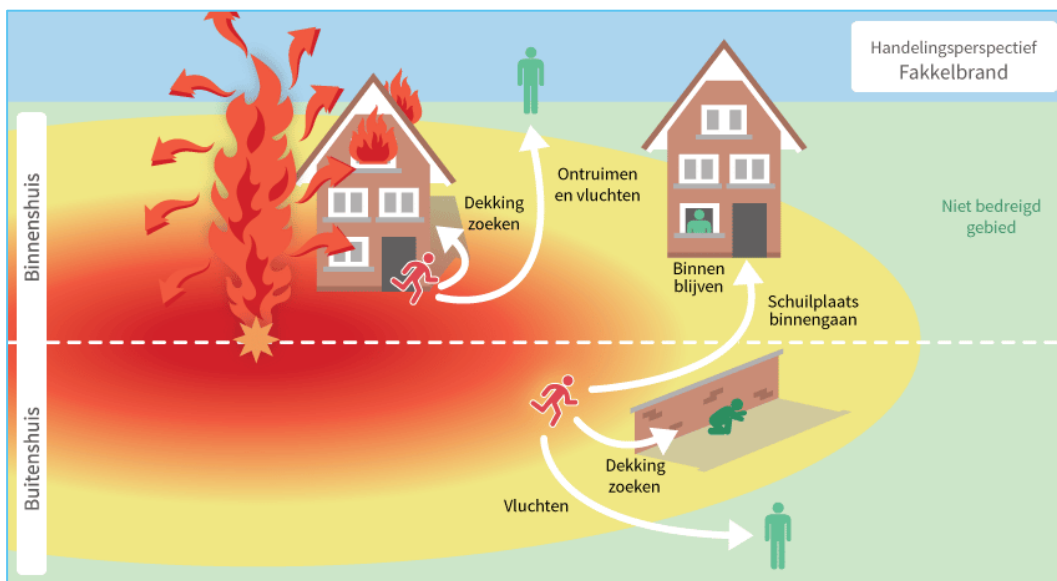
De N275 en de waterweg Zuid-Willemsvaart zijn in bijlage VII van het Besluit kwaliteit leefomgeving niet vermeld als een activiteit met externe veiligheidsrisico's. De N275 en de Zuid-Willemsvaart maken namelijk geen onderdeel uit van het Basisnet. Verder heeft de gemeente Nederweert deze weg en waterweg in het omgevingsplan niet aangewezen als een weg of waterweg met een extern veiligheidsrisico. Deze weg en waterweg hebben daarom geen brand-, explosie- en/of gifwolkaandachtsgebied. Gelet op het voorgaande hoeft er formeel geen rekening te worden gehouden met de externe veiligheidsrisico's van deze weg en waterweg.

3.4 Scenario's

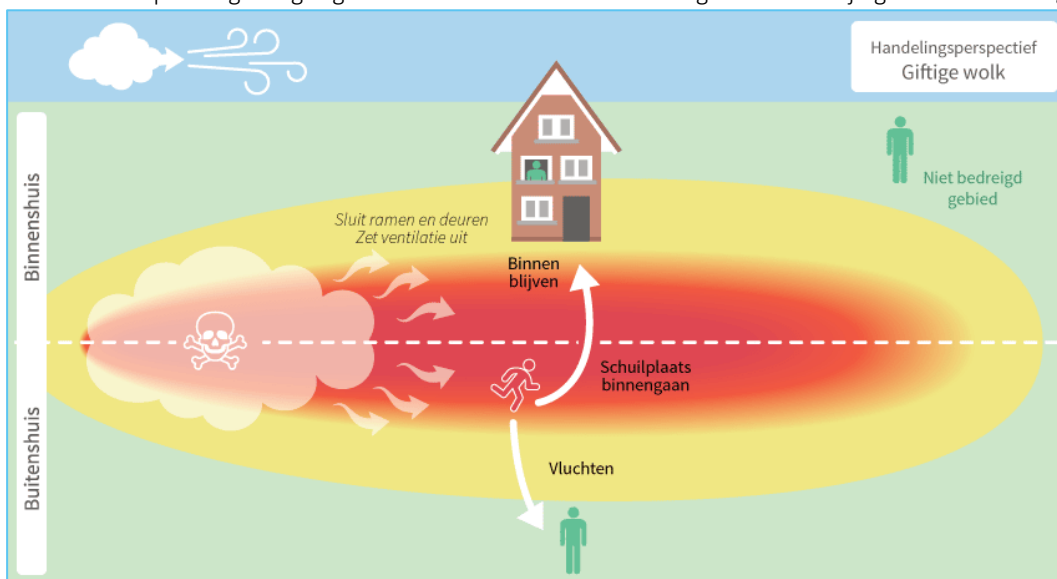
Het treffen van maatregelen is afhankelijk van de maatgevende rampscenario's. In deze situatie zijn feitelijk twee scenario's maatgevend:

1. Het scenario waarbij een fakkelbrand plaatsvindt door middel van een leidingbreuk in het ondergrondse aardgastransportnet van de Gasunie. Bij dit scenario treden effecten op als gevolg van warmtestraling, overdruk en scherfwerking. Hierdoor kunnen slachtoffers, schade en brand in de omgeving ontstaan. Handelingsscenario's zijn geïllustreerd in figuur 5.

Figuur 5: Handelingsperspectief bij brand

2. Het scenario waarbij een gifwolk vrijkomt. Bij dit scenario treden effecten op als gevolg van verspreiding van giftige stoffen door de wind. Handelingsscenario's zijn geïllustreerd in figuur 6.

Figuur 6: Handelingsperspectief giftige wolk

Maatregelen

Maatregelen die kunnen worden getroffen verschillen per scenario. In algemene zin kunnen de volgende maatregelen overwogen worden:

- Afstand houden tot de risicobron binnen het aandachtsgebied.
Een deel van het plangebied ligt buiten het aandachtsgebied. Het is dus mogelijk om woningen buiten het aandachtsgebied te situeren en daarmee afstand te houden tot de risicobron. Gelet op de omvang van het programma en de stedenbouwkundige inpassing daarvan in het plangebied en de omgeving zal het echter niet mogelijk zijn om alle woningen buiten het aandachtsgebied te situeren.
- Aanvullende risicocommunicatie
Risicocommunicatie draagt er aan bij dat burgers en gebruikers van een gebied geïnformeerd zijn over de risico's en handelingsperspectief in het geval van een rampscenario.
- Beperken van personendichtheden in de omgeving van de risicobron
Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Nederweert. Beperken van personendichtheid is in de omgeving dan ook niet mogelijk. Beperken van de personendichtheid in het plangebied is gelet op de aard en omvang van dit initiatief niet voor de hand liggend.
- Vlucht- en schuilmogelijkheden / Omgevingsmaatregelen
Bij het ontwerp bij de buitenruimte kan rekening worden gehouden met het realiseren van vlucht- en schuilmogelijkheden en maatregelen die de impact van een rampscenario beperken, zoals een aarden wal of een greppel. De mogelijkheden hiervoor zijn in deze situatie echter beperkt, waardoor omgevingsmaatregelen niet kansrijk worden geacht.
- Aanvullende bouwmaatregelen in een voorschriftengebied
De te treffen bouwkundige maatregel tegen een gifwolk is het afsluitbaar maken van automatische ventilatie. Dit is al een standaard bouwkundige eis in het Besluit bouwwerken leefomgeving. De bouweisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving met betrekking tot het brandaandachtsgebied zijn niet van toepassing aangezien geen voorschriftengebied is aangewezen.

4 Conclusie

In Nederweert zijn aan de Staat plannen in voorbereiding om het gebied te ontwikkelen naar een woningbouwlocatie met 131 woningen. Het doel van deze Quicksan is het in kaart brengen van risicobronnen in en rondom het plangebied en te beoordelen of deze risicobronnen een belemmering vormen voor de voorgenomen ontwikkeling. De gebouwen die binnen het plangebied worden gerealiseerd dienen als kwetsbare gebouwen te worden beschouwd op grond van bijlage VI van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Uit de inventarisatie blijkt dat het plangebied binnen het brandaandachtsgebied van een aardgasleiding ligt. Vanwege de ligging binnen het brandaandachtsgebied dienen er mogelijk aanvullende maatregelen te worden getroffen om de veiligheid te waarborgen. Het kan gaan om bouwkundige maatregelen, maar mogelijk zijn meer algemene maatregelen al voldoende (denk aan risicocommunicatie en creëren van mogelijkheden voor zelfredzaamheid). Geadviseerd wordt om hierover in gesprek te gaan met de gemeente/veiligheidsregio.

Het plangebied ligt buiten de plaatsgebonden risicocontouren en het brand- en explosieaandachtsgebied van basisnetroute A2. Het plangebied ligt wel binnen het gifwolkaandachtsgebied van basisnetroute A2. De te treffen bouwkundige maatregel tegen een gifwolk is het afsluitbaar maken van automatische ventilatie. Dit is al een standaard bouwkundige eis in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

In het kader van de ontwikkeling is in samenspraak met de Veiligheidsregio bepaald welke eventuele maatregelen getroffen moeten worden om de ontwikkeling mogelijk te maken. Dit advies wordt opgenomen als bijlage bij de ruimtelijke motivering waarmee voldoende onderbouwd is dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de beoogde ontwikkeling.